

Nr 189.

Uppläst och godkänd i första kammaren den 21 augusti 1914.
» » » i andra kammaren den 21 augusti 1914.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lagar om ändrad lydelse av §§ 3, 10, 57 och 58 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862 och om ändrad lydelse av § 2 mom. 1, § 8 mom. 1 samt §§ 40 och 41 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862 och till lag om ändrad lydelse av § 2 mom. 6, §§ 16 och 52 samt § 58 mom. 2 i förordningen om landsting den 21 mars 1862 ävensom införande i § 2 i sistnämnda förordning av tillagda mom. 7, 8 och 9.

(Konstitutionsutskottets utlåtande nr 20 och memorial nr 23.)

Till Konungen.

Genom en den 12 juni 1914 dagtecknad proposition, nr 160, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

a) lag om ändrad lydelse av §§ 3, 10, 57 och 58 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862;

b) lag om ändrad lydelse av § 2 mom. 1, § 8 mom. 1 samt §§ 40 och 41 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862; och

c) lag om ändrad lydelse av § 2 mom. 6, §§ 16 och 52 samt § 58 mom. 2 i förordningen om landsting den 21 mars 1862 ävensom införande i § 2 i samma förordning av tillagda mom. 7, 8 och 9.

De genom förevarande proposition framlagda lagförslagen har riksdagen icke kunnat oförändrade godkänna, utan har riksdagen, som till särskild behandling förehaft propositionen i vad den avser ändringsförslaget rörande § 52 i förordningen om landsting, för sin del antagit lagar av den lydelse, här nedan angives.

a) Lag

om ändrad lydelse av §§ 3, 10, 11, 13, 57, 58 och 74 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862.

Härigenom förordnas, att §§ 3, 10, 11, 13, 57, 58 och 74 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 3.

Medlem av stadskommun är en var, som där är mantalsskriven, ävensom var och en, vilken, utan att vara i kommunen mantalsskriven, därstädes äger eller brukar fast egendom eller är för inkomst av kapital eller arbete till allmän bevilning uppförd.

§ 10.

För omyndig röstar vid allmän rådstuga förmyndaren eller, där flera äro förmyndare, den, som dessa bland sig utse.

För jordbruksfastighet, för vilken arrendator enligt § 57 är skattskyldig, röstar denne.

Ej må för samfälld egendom mer än en person talan vid allmän rådstuga föra. För bolag må bolaget eller dess styrelse och för oskiftat bo delägarna i boet ombud utse.

För näring eller rörelse, som under borgenärers förvaltning står, ävensom i enahanda fall för fast egendom må ej röstas.

§ 11.

Röstvärdet beräknas för en var röstägande i förhållande till den sammanlagda inkomst, för vilken han enligt § 58 mom. 1 är pliktig erlägga stadsutskylder, sålunda att honom tillägges:
för dylik — — — — — fyratio röster.

§ 13.

Sedan taxeringslängden för allmänna bevillningen blivit av provningsnämnden granskad, skall magistraten med ledning därav och på grund av bestämmelserna i § 11 och § 58 mom. 1 upprätta en längd över stadens röstägande medlemmar jämte det på en var av dem belöpande rösttal. Förrän — — — — — inför magistraten föredetta.

§ 57.

Skyldig att till de utgifter, som för kommunens gemensamma behov bära enligt § 5 mom. 3 uttaxeras, lämna bidrag är en var, som inom kommunen, evad han därstädes bosatt är eller ej, äger fast egendom eller brukar till allmän bevillning för sig taxerad jordbruksfastighet eller därstädes är taxerad till allmän bevillning för inkomst. För sådan fastighet, för vilken bevillning ej erlägges, skola stadsutskylder ej påföras.

Enahanda skyldighet att till kommunens gemensamma utgifter bidra, som ovan är stadgad, åligger jämväl bolag.

Jordägare, som åt arrendator upplåtit jordbruksfastighet, är från erläggande av stadsutskylder därför befriad, enär dessa utskylder enligt mom. 1 i denna paragraf skola av brukaren erläggas.

Vad i denna paragraf stadgas om ägare av fast egendom gälle jämväl innehavare av sådan egendom, där fastighetsbevillning för egendomen påföres denne.

§ 58.

Mom. 1. De i nästföregående paragraf omförmälda bidrag skola såsom stadsutskylder av en var skattskyldig utgöras i förhållande till hans inkomst, beräknad för jordbruksfastighet till sex kronor och för annan fastighet till fem kronor för varje fulla ett hundra kronor av taxeringsvärdet jämlikt senast fastställda taxeringslängd, samt i fråga

om inkomst av kapital och arbete till det beskattningsbara belopp, för vilket bevillning till staten skall jämlikt senast fastställda taxeringslängd erläggas.

I fråga om löntagare, som tillika innehar boställe, skall inkomst av bostället, för vilket enligt ovan stadgade grunder stadsutskylder utgöras, icke vid dessa utskylders påförande inräknas i lönen.

Personliga tjänstbarheter, vilka inom en stad utgjorts efter förut antagna grunder, må fortfarande, till dess annorlunda varder förordnat, efter samma grunder utgöras.

Mom. 2. Där i lag eller allmän författning stadgat är, att viss utskyld skall utgå efter annan än den i mom. 1 i denna paragraf bestämda allmänna grund, eller att vissa från skattskyldighet till staden eljest befriade invånare skola till fyllande av särskilda behov bidraga, skall till efterrättelse gälla, vad i ty fall förordnat är. I övrigt må avvikelser från sagda grund icke i annan mån ske än § 59 medgiver.

§ 74.

För att vinna bindande kraft skola stadsfullmäktiges ävensom allmänna rådstugans beslut underställas Kungl. Maj:ts nådiga prövning och fastställelse, då de angå:

a) — — — — —

b) upptagande av lån; dock att underställning icke erfordras i fråga om beslut att upptaga lån, där genom sådant beslut sammanlagda beloppet av kommunens utan underställning skedda upplåning icke överstiger skillnaden mellan, å ena sidan, en tiondel av den sammanlagda inkomst, för vilken enligt § 58 mom. 1 stadsutskylder skolat för sistförflutna året utgöras, och, å andra sidan, den summa, som för nämnda år beslutits skola i stadskommunen anskaffas genom uttaxering; skolandet i sistnämnda summa icke inräknas de belopp, som avse folkskoleväsendet och uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn.

Kungl. Maj:ts — — — — — överlämna.

Denna lag träder i kraft den 1 september 1914; dock skall i fråga om arrende, varom avtal slutits före nämnda dag, vad §§ 10 och 57 innehålla rörande skattskyldighet och rösträtt för arrendator av jordbruksfastighet icke äga tillämpning, därest fastighetens ägare eller arrendatorn genom företeende av arrendekontrakt eller annorledes styrker, att

ägaren är pliktig att helt eller delvis svara för de för fastigheten utgående stadsutskylder. Yppas mellan ägaren och arrendatorn tvist om vad i nämnda hänseende gäller, skola stadsutskylderna påföras ägaren och rösträtt utövas av denne, till dess berörda tvist blivit slutligen avgjord.

---

b) Lag

om ändrad lydelse av § 2 mom. 1, § 8 mom. 1 samt §§ 9, 30, 40 och 41 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862.

Härigenom förordnas, att § 2 mom. 1, § 8 mom. 1 samt §§ 9, 30, 40 och 41 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 2.

Mom. 1. Medlem av kommunen är en var, som där är mantals-skriven, ävensom var och en, vilken, utan att vara i kommunen mantalsskriven, därstädes äger eller brukar fast egendom eller är för inkomst av kapital eller arbete till allmän bevillning uppförd.

---

§ 8.

Mom. 1. För omyndig röstar förmyndaren eller, där flera äro förmyndare, den, som dessa bland sig utse.

För jordbruksfastighet, för vilken arrendator enligt § 40 är skattskyldig, röstar denne.

Ej må för samfäld egendom mer än en person rösträtt vid valet utöva. För bolag må bolaget eller dess styrelse och för oskiftat bo delägarna i detsamma ombud utse.

För näring eller rörelse, som under borgenärers förvaltning står, ävensom i enahanda fall för fast egendom må ej röstas.

---

§ 9.

Röstvärdet skall för en var till deltagande i valet berättigad medlem av kommunen beräknas i förhållande till den sammanlagda inkomst, för vilken han enligt § 41 mom. 1 är pliktig erlägga stadsutskylder, sålunda att honom tilläggas:

för dylik — — — — — fyratio röster.

§ 30.

För att vinna gällande kraft skola stadsfullmäktiges beslut underställas Kungl. Maj:ts nådiga prövning och fastställelse, då de angå:

a) — — — — —

b) upptagande av lån; dock att underställning icke erfordras i fråga om beslut att upptaga lån, där genom sådant beslut sammanlagda beloppet av stadens utan underställning skedda upplåning icke överstiger skillnaden mellan, å ena sidan, en tiondel av den sammanlagda inkomst, för vilken enligt § 41 mom. 1 stadsutskylder skolat för sistförflutna året utgöras, och, å andra sidan, den summa, som för nämnda år beslutits skola i stadskommunen anskaffas genom uttaxering; skolande i sistnämnda summa icke inräknas de belopp, som avse folkskoleväsendet och uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn;

c) — — — — —

d) — — — — —

e) förändring i gällande bestämmelser eller åtaganden, enligt vilka kommunalutskylder skola utgå efter annan än den i § 41 mom. 1 bestämda allmänna grund, ävensom påläggande av ny kommunalskatt efter annan än sist omnämnda grund.

§ 40.

Skyldig att till de utgifter, som för kommunens gemensamma behov böra uttaxeras, lämna bidrag är en var, som inom kommunen, evad han därstädes bosatt är eller ej, äger fast egendom eller brukar till allmän bevilning för sig taxerad jordbruksfastighet eller därstädes är taxerad till allmän bevilning för inkomst. För sådan fastighet, för vilken bevilning ej erlägges, skola stadsutskylder ej påföras.

Enahanda skyldighet att till kommunens gemensamma utgifter bidra, som ovan är stadgad, åligger jämväl bolag.

Jordägare, som åt arrendator upplåtit jordbruksfastighet, är från erläggande av stadsutskylder därför befriad, enär dessa utskylder enligt mom. 1 i denna paragraf skola av brukaren erläggas.

Vad i denna paragraf stadgas om ägare av fast egendom gälle jämväl innehavare av sådan egendom, där fastighetsbevillning för egendomen påföres denne.

Ämbets- eller tjänsteman, som vid svensk beskickning hos utländsk makt är tjänstgörande, ävensom svensk konsul eller annan å utländsk ort anställd tjänsteman skall, fastän mantalsskriven i Stockholm och enligt bevillningsförfordningen uppförd till allmän bevillning, vara fri från skyldighet att för sina löneinkomster erlägga sådana kommunalutskylder, om vilkas utgörande stadsfullmäktige besluta.

§ 41.

Mom. 1. De i nästföregående paragraf omförmälda bidrag skola såsom stadsutskylder av en var skattskyldig utgöras i förhållande till hans inkomst, beräknad för jordbruksfastighet till sex kronor och för annan fastighet till fem kronor för varje fulla ett hundra kronor av taxeringsvärdet jämlikt senast fastställda taxeringslängd, samt i fråga om inkomst av kapital och arbete till det beskattningsbara belopp, för vilket bevillning till staten skall jämlikt senast fastställda taxeringslängd erläggas.

I fråga om löntagare, som tillika innehar boställe, skall inkomst av bostället, för vilket enligt ovan stadgade grunder kommunalutskylder utgöras, icke vid dessa utskylders påförande inräknas i lönen.

Mom. 2. Skall enligt lag eller författning eller enligt i laga ordning fattat beslut, som dock icke i annan eller vidsträcktare mån, än särskild författning sådant medgiver, må innebära påläggande av personlig eller efter matlag utgående avgift, viss utskyld till staden utgöras efter annan än den i mom. 1 i denna paragraf bestämda allmänna grund, skall till efterrättelse gälla vad i ty fall förordnat eller beslutat är.

Denna lag träder i kraft den 1 september 1914; dock skall i fråga om arrende, varom avtal slutits före nämnda dag, vad §§ 8 och 40 innehålla rörande skattskyldighet och rösträtt för arrendator av jordbruksfastighet icke äga tillämpning, därest fastighetens ägare eller arrendatorn genom företeende av arrendekontrakt eller annorledes styrker, att ägaren är pliktig att helt eller delvis svara för de för fastigheten utgående stadsutskylder. Yppas mellan ägaren och arrendatorn tvist om vad i nämnda hänseende gäller, skola stadsutskylderna påföras ägaren och rösträtt för fastigheten utövas av denne, till dess berörda tvist blivit slutligen avgjord.

c) **L a g**

om ändrad lydelse av § 2 mom. 6, § 16 samt § 58 mom. 2 i förordningen
om landsting den 21 mars 1862 ävensom om införande i § 2 i nämnda
förordning av tillagda mom. 7, 8 och 9.

Härigenom förordnas, att § 2 mom. 6, § 16 samt § 58 mom. 2 i förordningen om landsting den 21 mars 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse, ävensom att i § 2 i nämnda förordning skola införas följande tillagda mom. 7, 8 och 9:

§ 2.

6. Indelningen i valkretsar jämte det antal landstingsmän, som skall för varje valkrets utses, så ock valkretsarnas fördelning i grupper fastställas efter ovan angivna grunder av landstinget. Förslag till omförmälda indelning skall till landstinget avgivas av Konungens befallningshavande.

7. Varda de förhållanden, vilka legat till grund för den fastställda ordningen, så ändrade, att jämkning däri till följd av stadgandena i mom. 1—4 här ovan påkallas, eller finnes eljest sådan jämkning nödig, äge landstinget på Konungens befallningshavandes förslag eller efter inhämtande av dess yttrande, verkställa jämkningen; och skall, där ej sådant fall är för handen som i mom. 8 första stycket eller mom. 9 andra stycket avses, jämkningen ske året innan val av landstingsmän nästa gång äger rum inom endera av de i mom. 5 omförmälda valkretsgrupper.

Har vid jämkning i valkretsindelning område överförts från den ena valkretsgruppen till den andra, och skola de näst därefter inträffande val förrättas i den grupp, från vilken överföringen skett, skola vid samma tid, som dessa val företagas, val förrättas jämväl i den eller de till den andra årsgruppen hörande valkretsar, som må hava vid jämkningen dit överförts eller där nybildats av det överförda området eller del därav eller ock eljest berörts av områdets överföring, dock i sistnämnda fall allenast såvida folkmängden i det överförda området uppgår minst till tal, som enligt mom. 1 eller 4 berättigar till utseende av en landstingsman, eller det antal landstingsmän, som skall för valkretsen

eller valkretsarna utses, är högre än det antal landstingsmän, som före jämkningen utsetts för den eller de äldre valkretsar inom samma årsgrupp, vilka berörts av områdets överföring. De landstingsmän och suppleanter, som före jämkningen utsetts för nyssnämnda äldre valkrets eller valkretsar, äga icke med sina befattningar fortfara längre än till början av tjänstgöringstiden för de vid här stadgade val utsedda landstingsmän och suppleanter.

Skola de näst efter sådan jämkning, som i föregående stycke sägs, inträffande val förrättas i den valkretsgrupp, till vilken området överförs, skola samtidigt val företagas jämväl i den eller de till den andra årsgruppen hörande valkretsar, som av områdets överföring berörts, såvida folkmängden i det överförda området uppgår minst till tal, som enligt mom. 1 eller 4 berättigar till utseende av en landstingsman, eller ock det antal landstingsmän, som skall för valkretsen eller valkretsarna utses, är lägre än det antal landstingsmän, som före jämkningen utsetts för den eller de äldre valkretsar inom samma årsgrupp, vilka berörts av områdets överföring. De landstingsmän och suppleanter, som före jämkningen utsetts för överförd valkrets eller för nyssnämnda äldre valkrets eller valkretsar, äga icke med sina befattningar fortfara längre än till början av tjänstgöringstiden för de landstingsmän och suppleanter, som valts för den överförda valkretsen eller för valkrets eller valkretsar, däri densamma uppgått, eller vid de i detta stycke stadgade val.

Förslag till jämkning i valkretsindelning, som av Konungens befallningshavande avgives, skall, därest enligt den föreslagna jämkningen område överföres från den ena årsgruppen till den andra, tillika innehålla uppgift å de val, som med anledning därav skola enligt andra eller tredje styckena av detta moment företagas, ävensom å de landstingsmän och suppleanter, för vilka enligt samma stycken tjänstgöringstiden inskränkes.

8. Har förordnande om stads inträde i landsting givits eller ock beslut om utvidgning av stads område meddelats eller annat beslut fattats, som föranleder att område överföres från ett landstingsområde till ett annat, äge nästa lagtima landsting inom det landstingsområde, dit överföringen skett, på Konungens befallningshavandes förslag eller efter inhämtande av dess yttrande, verkställa den jämkning i valkretsindelningen, som därav må föranledas.

Om folkmängden i det överförda området uppgår minst till tal, som enligt mom. 1 eller 4 berättigar till utseende av en landstingsman, eller om det antal landstingsmän, som efter sådan jämkning, som i nästföregående stycke sägs, skall utses för den eller de av jämkningen berörda

valkretsar, är högre än det antal landstingsmän, som före jämkningen utsetts för den eller de äldre valkretsar, jämkningen omfattat, skall å den för landstingsmannaval stadgade tid året efter det jämkningen verkstälts val företagas inom den eller de valkretsar, som må hava vid jämkningen nybildats av det överförda området eller del därav eller ock eljest berörts av jämkningen, ändå att val av landstingsmän därstädes i annat fall icke det året skulle äga rum.

Därest val på grund av bestämmelserna i nästföregående stycke företages, äga de landstingsmän och suppleanter, som före jämkningen utsetts för den eller de äldre valkretsar, jämkningen omfattat, icke med sina befattningar fortfara längre än till början av tjänstgöringstiden för de vid berörda val utsedda landstingsmän och suppleanter.

I fall, som i första stycket av detta moment avses, skall det förslag till jämkning i valkretsindelning, som av Konungens befallningshavande avgives, tillika innehålla uppgift å de val, som med anledning av jämkningen skola enligt andra stycket företagas, ävensom å de landstingsmän och suppleanter, för vilka enligt tredje stycket tjänstgöringstiden inskränkes.

9. Utträder stad ur landsting eller upphör på grund av införlivning med stad eller av annan orsak område, som bildar egen valkrets, att deltaga i landsting, äga de för staden eller valkretsen utsedda landstingsmän och suppleanter icke med sina befattningar fortfara.

Har beslut om utvidgning av stadsområde meddelats eller annat beslut fattats, som föranleder att område, som utgör del av en eller flera valkretsar, upphör att deltaga i landsting, äge nästa lagtima landsting, på Konungens befallningshavandes förslag eller efter inhämtande av dess yttrande, verkställa den jämkning i valkretsindelningen, som därav må föranledas.

Om folkmängden i område, som upphört att deltaga i landsting, uppgår minst till tal, som enligt mom. 1 eller 4 berättigar till utseende av en landstingsman, eller om det antal landstingsmän, som efter sådan jämkning, som i nästföregående stycke sägs, skall utses för den eller de av jämkningen berörda valkretsar, är lägre än det antal landstingsmän, som före jämkningen utsetts för den eller de äldre valkretsar, jämkningen omfattat, skall å den för landstingsmannaval stadgade tid året efter det jämkningen verkstälts val företagas inom den eller de valkretsar, som berörts av jämkningen, ändå att val av landstingsmän därstädes eljest icke det året skulle äga rum.

Därest val på grund av bestämmelserna i nästföregående stycke företages, äga de landstingsmän och suppleanter, som före jämkningen

utsetts för den eller de äldre valkretsar, jämkningen omfattat, icke med sina befattningar fortfara längre än till början av tjänstgöringstiden för de vid berörda val utsedda landstingsmän och suppleanter.

I fall, som i andra stycket av detta moment avses, skall det förslag till jämkning i valkretsindelning, som av Konungens befallningshavande avgives, tillika innehålla uppgift å de val, som med anledning av jämkningen skola enligt tredje stycket företagas, ävensom å de landstingsmän och suppleanter, för vilka enligt fjärde stycket tjänstgöringstiden inskränkes.

§ 16.

Tjänstgöringstid för landstingsman och suppleant är, där han icke utsetts vid val, som ägt rum med anledning av bestämmelserna i § 2 mom. 7 andra och tredje styckena, mom. 8 andra stycket och mom. 9 tredje stycket, fyra år, räknade från och med den 1 september det år, då valet skett. Av de landstingsmän och suppleanter, vilka väljas första gången, efter det valkretsarnas indelning i grupper blivit jämlikt § 2 mom. 6 bestämd, skola dock, efter lottning, ena gruppens samtliga landstingsmän och suppleanter utträda den 31 augusti andra året efter valet. Lottningen anställs å lagtima landsting det år valet ägt rum.

Landstingsman och suppleant, som utsetts vid val jämlikt nyss åberopade bestämmelser i § 2 mom. 7, 8 och 9, äga tjänstgöra från och med den 1 september det år, då valet skett, och till utgången av tjänstgöringstiden för övriga, till samma valkretsgrupp hörande landstingsmän och suppleanter.

Rörande landstingsmans- och suppleantbefattnings upphörande i vissa fall tidigare än ovan sägs stadgas i § 2 mom. 7 andra och tredje styckena, mom. 8 tredje stycket och mom. 9 fjärde stycket.

§ 58.

---

2. Landstingets beslut, som i § 2 mom. 6, 7, 8 och 9 avses, skall delgivas Konungens befallningshavande, som kungör det till efterrättelse; dock att, därest beslutet avviker från vad för landstinget föreslagits och finnes därutinnan icke vara lagligen grundat, befallningshavanden har att hänskjuta frågan till Kungl. Maj:ts bestämmande.

Denna lag träder i kraft den 1 september 1914. De landstingsmän och suppleanter, vilka valts år 1912 för Brännkyrka och Nacka socknars samt Saltsjöbadens köpings valkrets och för Karesuando tingslags valkrets samt innevarande år för Arvidsjaurs tingslags valkrets, äga med sina befattningar fortfara, de för förstnämnda två valkretsar valda till den 1 september 1916 och de för Arvidsjaurs tingslags valkrets utsedda till den 1 september 1918.

---

d) L a g

om ändrad lydelse av § 52 i förordningen om landsting den 21 mars 1862.

Härigenom förordnas, att § 52 i förordningen om landsting den 21 mars 1862 skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 52.

Konungens befallningshavande beslutar om avkortning och avskrivning av landstingsmedel under de förutsättningar och i den ordning, som stadgas om avkortning av beviljning för inkomst av kapital eller arbete ävensom inkomst- och förmögenhetsskatt samt om avskrivning av restförda utskylder och avgifter till kronan.

Denna lag träder i kraft den 1 september 1914.

Stockholm den 21 augusti 1914.

Med undersåtlig vördnad.
